

СУДОВИЙ ПОРЯДОК ПОДІЛУ МАЙНА

Якщо дружина та чоловік не домовилися про порядок поділу майна, спір може бути вирішений судом. При цьому суд бере до уваги інтереси дружини, чоловіка, дітей та інші обставини, що мають істотне значення.

Куди звернутися

Справи щодо поділу спільного майна подружжя розглядаються місцевими загальними судами в порядку позовного провадження за правилами цивільного судочинства за місцезнаходженням майна або його основної частини (з приводу поділу нерухомого майна) або за зареєстрованим місцем проживання/перебування відповідача (з приводу поділу рухомого майна).

Позовна давність

До вимог про поділ майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя позовна давність не застосовується за умови, якщо шлюб між ними не розірвано. До вимоги про поділ майна, заявленої після розірвання шлюбу, застосовується позовна давність у три роки, яка обчислюється від дня, коли один із співвласників дізнався або міг дізнатися про порушення свого права власності.

Вартість

При поданні позову сплачується судовий збір, який визначається виходячи із ціни позову (вартості майна, яке підлягає поділу), у розмірі 1 відсоток ціни позову, але не менше 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб та не більше 3 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (тобто у 2018 році не менше 704 грн. 80 коп., але не більше 5286 грн.).

Адреса найближчого місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги / бюро правової допомоги

НОРМАТИВНА БАЗА

- Сімейний кодекс України
- Цивільний кодекс України
- Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» від 21.12.2007 № 11

ЄДИНИЙ КОНТАКТ-ЦЕНТР [0 800 213 103]

цілодобово • безкоштовно у межах України

[www.legalaid.gov.ua]

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

ПОДІЛ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ

ПОДІЛ МАЙНА, ЩО Є ОБ'ЄКТОМ
ПРАВА СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ
ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ

Координаційний
центр з надання
правової допомоги

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

Canada

МАЙНО, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ

Майно, яке набуто подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя (стаття 60 Сімейний кодекс України).

Набуваючи у власність майно, дружина та чоловік мають рівні права на володіння, користування і розпорядження цим майном, що належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено домовленістю між ними (ст. 63 Сімейного кодексу України).

До майна, що належить подружжю на праві спільної сумісної власності відноситься:

- майно, придбане за час шлюбу (за винятком речей індивідуального користування);
- прибутки отримані кожним із подружжя (заробітна плата, пенсія, стипендія та інші доходи);
- речі придбані одним із подружжя для професійних занять (музичні інструменти, лікарське устаткування, оргтехніка тощо).

Зазначений перелік не є вичерпним. Так, якщо майно дружини/чоловіка за час шлюбу істотно збільшилося у своїй вартості внаслідок спільних трудових чи грошових затрат або затрат другого з подружжя, або якщо один із подружжя своєю працею і (або) коштами брав участь в утриманні майна, належного другому з подружжя, в управлінні цим майном чи догляді за ним, то дохід (приплид, дивіденди), одержаний від цього майна у разі спору може бути визнане за рішенням суду об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, а отже підлягати поділу.

Увага! Якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуто ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними (стаття 74 Сімейного кодексу України).

МАЙНО, ЩО Є ОСОБИСТОЮ ПРИВАТНОЮ ВЛАСНІСТЮ ПОДРУЖЖЯ

Під час вирішення спору між подружжям про майно, необхідно встановлювати обсяг спільно нажитого майна, наявного на час припинення спільного ведення господарства, з'ясувати джерело і час його придбання.

Особистою приватною власністю дружини, чоловіка є:

- майно, набуто нею/ним до шлюбу;
- майно, набуто нею/ним за час шлюбу, але на підставі договору дарування або в порядку спадкування;
- майно, набуто нею/ним за час шлюбу, але за кошти, які належали їй/йому особисто;
- житло, набуто нею/ним за час шлюбу внаслідок його приватизації відповідно до Закону України "Про приватизацію державного житлового фонду";
- земельна ділянка, набута нею/ним за час шлюбу внаслідок приватизації земельної ділянки, що перебувала у її, його користуванні, або одержана внаслідок приватизації земельних ділянок державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, або одержана із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації, визначених Земельним кодексом України;
- речі індивідуального користування, в тому числі коштовності, навіть тоді, коли вони були придбані за рахунок спільних коштів подружжя;
- премії, нагороди, які вона/він одержали за особисті заслуги (суд може визнати за другим з подружжя право на частку цієї премії, нагороди, якщо буде встановлено, що він своїми діями (ведення домашнього господарства, виховання дітей тощо) сприяв її одержанню);
- кошти, одержані як відшкодування за втрату (пошкодження) речі, яка їй/йому належала, а також як відшкодування завданої їй/йому моральної шкоди;
- страхові суми, одержані нею/ним за обов'язковим особистим страхуванням, а також за добровільним особистим страхуванням, якщо страхові внески сплачувалися за рахунок коштів, що були особистою приватною власністю кожного з них;
- майно, набуто нею/ним за час їхнього окремого проживання у зв'язку з фактичним припиненням шлюбних відносин (за рішенням суду);

- Якщо для придбання майна вкладені крім спільних коштів і кошти, що належали одному з подружжя, то частка у цьому майні, відповідно до розміру внеску, є його особистою приватною власністю.

Поділ боргових зобов'язань

У випадку укладення одним із подружжя, наприклад, кредитного договору в інтересах сім'ї, подружжя є солідарними боржниками за цим договором, а тому один із подружжя, який виконав зобов'язання, що виникло з кредитного договору, має право пред'явити до іншого вимогу про відшкодування частини сплачених за кредитним договором коштів. При цьому, майно, яке набуто подружжям за час шлюбу за кошти, одержані в кредит, який не сплачений на час вирішення спору, все рівно підлягає поділу між подружжям.

ДОБРОВІЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПОДІЛУ СПІЛЬНОГО МАЙНА

Сімейним кодексом України передбачено право дружини і чоловіка на поділ майна, що належить їм на праві спільної сумісної власності, незалежно від розірвання шлюбу. Так, дружина і чоловік мають право розділити майно за взаємною згодою, зокрема уклавши **договір про поділ майна, що є у спільній сумісній власності або договір про виділ майна зі складу майна подружжя** (наприклад, із складу всього спільного майна подружжя може виділити чоловікові у особисту приватну власність нежитлове приміщення, при цьому решта майна залишається у спільній сумісній власності подружжя, а при можливому подальшому поділі майна подружжя, частка чоловіка може бути відповідно зменшена з урахуванням укладеного раніше договору про виділ нежитлового приміщення зі спільного майна).

Якщо об'єктом поділу/виділу є нерухоме майно, тоді такий договір укладається у письмовій формі та підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню (ч. 2 ст. 69 Сімейного кодексу України).